

Forma patvirtinta
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministro
2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104

PATVIRTINTA
Širvintų rajono savivaldybės tarybos
2019 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. 1-19

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019 M. SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija

Lietuvoje vykstant socialiniams ir ekonominiams pokyčiams, nuolat kyla socialinių problemų, kurioms spręsti reikia vis daugiau finansinių ir žmogiškųjų išteklių. Didėjantis poreikis neretai viršija turimus išteklius, todėl būtina ieškoti efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo būdų. Reikia vis daugiau dėmesio skirti planuojant socialines paslaugas bei nustatant prioritetus. Labai svarbu planuoti paslaugų rūšis, nustatyti prioritetines socialinių paslaugų plėtros kryptis bendruomenėse, teikti žmonėms paslaugas, kurios jiems yra reikalingiausios, tinkamiausios ir ekonomiškiausios. Reikia nuolat stebėti, tirti ir analizuoti esamą padėtį, vykdyti apklausas ir tyrimus, bendradarbiauti su įvairių institucijų atstovais ir rajono gyventojais, kad būtų įvertintas paslaugų poreikis. Nustatant prioritetines socialinių paslaugų plėtros kryptis, būtina orientuotis į socialinių paslaugų gavėjų poreikius.

Socialinės paslaugos – tai paslaugos, kurias teikia šiuolaikinė socialinės apsaugos sistema, apimanti aštuonias socialines rizikas (liga, negalia, senatvė, našlystė, šeima / vaikai, nedarbas, būstas, socialinė atskirtis) pagal ES socialinės apsaugos statistikos klasifikaciją. Lietuvoje socialinės paslaugos – tai pagalbos asmenims teikimas įvairiomis nepiniginėmis formomis bei globos pinigais.

Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas bei juo vadovaujantis priimtas Socialinių paslaugų katalogas, (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymas, Nr. A1-93) socialines paslaugas apibrėžia taip: „*Socialinės paslaugos – tai pagalbos asmenims suteikimas įvairiomis nepiniginėmis formomis bei globos pinigais, siekiant grąžinti sugebėjimą pasirūpinti savimi ir integruotis į visuomenę.*“

Socialinės paslaugos traktuojamos kaip paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Norint pasiekti galutinį socialinių paslaugų tikslą – grąžinti asmenims gebėjimą pasirūpinti savimi ir integruotis į visuomenę, būtina sistemiškai ir kompleksiškai įvertinti savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį, suplanuoti realias jų plėtros apimtis bei etapus, nustatyti savivaldybės socialinių paslaugų sistemos plėtros prioritetus.

Pagrindinis Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano tikslas – nustatyti socialinių paslaugų teikimo mastą ir rūšis pagal gyventojų poreikius, socialinių paslaugų finansavimo poreikį ir veiksmingumą.

Šio plano tikslai atitinka Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vieną iš strateginių tikslų siekti palankios šeimai aplinkos, efektyvios socialinės apsaugos ir aktyvaus bendruomenių dalyvavimo socialinėje veikloje, užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją.

Širvintų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) 2019 metų socialinių paslaugų planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 patvirtinta Socialinių paslaugų planavimo metodika ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007 m. balandžio 12 d. ministro įsakymu Nr. A1-104 patvirtinta socialinių paslaugų plano forma ir socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijais.

2019 m. socialinių paslaugų planas atitinka:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje numatytą socialinių paslaugų strateginį tikslą: „Kiekvienam neįgaliajam garantuoti būtinas specialiąsias pagalbos priemones ir suteikti geresnes bei įvairesnes, jo poreikius atitinkančias socialines paslaugas, geriau pritaikyti jo poreikiams gyvenamą aplinką“, „Aktyvinti ir remti socialinį darbą su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis – siekti, kad savivaldybėse būtų daugiau socialinių darbuotojų darbui su šeimomis, tobulinti šių darbuotojų kvalifikaciją, skatinti naujų darbo formų atsiradimą.“

2. Širvintų rajono plėtros (2014-2020 m.) uždavinius, tikslus, kryptis ir priemones. Jis apima socialinių paslaugų tinklo kūrimą, jo optimizavimą, paslaugų prieinamumo bei kokybės gerinimą, efektyvesnės socialinių paslaugų struktūros kūrimą, jos tobulinimą.

3. Širvintų rajono savivaldybės veiklos (2019–2021 m.) tikslus, kryptis ir priemones.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai

Širvintų rajono savivaldybės socialinėse įstaigose paslaugų organizavimas, jų teikimas ir plėtra orientuojami į socialines paslaugas kaip socialinės atskirties mažinimo veiksnį.

Pagrindiniai socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Didinti socialinių paslaugų prieinamumą.
2. Teikti įvairias ir kokybiškas socialines paslaugas ir kitą pagalbą Širvintų savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturintiems, neįgijusiems arba praradusiems gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.
3. Plėtoti socialines paslaugas vadovaujantis socialinių paslaugų planavimu, socialinių paslaugų poreikio nustatymu, socialinio darbo profesionalumu.
4. Sudaryti sąlygas savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) ugdyti ar stiprinti gebėjimus savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene sudarant galimybes padėti mažinti socialinę atskirtį.
5. Skatinti ir remti nevalstybinio sektoriaus (NVO) veiklą bei rūpintis neįgaliųjų integracija į visuomenę.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Planą rengė:

1. Edita Pocienė, Širvintų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji specialistė, l. e. Socialinės paramos skyriaus vedėjo pareigas.
2. Viktorija Vaidotaitė, Širvintų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vyriausioji specialistė.

Rengiant Planą, duomenis teikė: Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius, Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras (toliau – Socialinių paslaugų centras), Vilniaus apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius Širvintų rajone.

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

Įvertinus bendrąją socialinę visuomenės padėties pjąvį ir socialinių rodiklių kaitos dinamiką, galima apžvelgti šiandienos aktualijas, kurios sudaro prielaidas vertinti ir numatyti konkrečią socialinių paslaugų teikimo veiklą. Vykstant didelei gyventojų emigracijai yra akivaizdus visuomenės senėjimas ir daugėja su emigracija susijusių socialinių problemų. Taip pat rinkos ekonomikos sąlygos išryškino žmonių grupes, kurioms socialinės paslaugos tapo itin svarbios. Tai šeimos, patiriančios socialinę riziką, vaikai su negalia ir jų šeimos, likę be tėvų globos vaikai, suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos, senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos, suaugę asmenys, patiriantys socialinę riziką, ir jų šeimos, vaikus globojančios šeimos, kiti asmenys ir šeimos.

4.1. Teritorijos ypatumai

Širvintų rajonas priklauso Vilniaus regionui. Rajono savivaldybės plotas yra 906 kv. km, iš kurių 27,7 proc. užima miškai, 2,42 proc. – vandenys. Didžiausios upės yra Neris, Širvinta, Musė. Rajone yra 28 ežerai bei 40 ha ploto marios. Rajonas ribojasi su Vilniaus, Ukmergės, Kaišiadorių, Trakų, Jonavos, Molėtų rajonais ir Elektrėnų savivaldybe. Atstumas iki Vilniaus yra 50 km. Rajoną kerta magistralinis kelias A2, jungiantis Vilnių ir Panevėžį.

Širvintų rajonas suskirstytas į 8 seniūnijas: Alionių, Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų, Širvintų, Zibalų seniūnijas.

4.2. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis (2018 metų pradžioje)

1 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius
1	2	3
1.	Gyventojų skaičius	15570
	Iš jų:	
1.1.	mieste	5690
1.2.	kaime	9880
	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	4356
2.2.	darbingo amžiaus gyventojai	9010
2.3.	darbingo amžiaus asmenys, pripažinti nedarbingais ir iš dalies darbingais.	1301
2.4.	vaikai (iki 18 metų)	2524
2.5.	vaikai iki 18 metų, kuriems nustatytas neįgalumo lygis	62
3.	Vaikų skaičius socialinę riziką patiriančiose šeimose	246
4.	Socialinę riziką patiriančios šeimos	102

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Širvintų rajone gyveno 15 570, o 2017 metais – 15 563 gyventojai. Lyginant su praeitais metais, padaugėjo 0,04 proc. arba 7 gyventojais. Darbingo amžiaus gyventojai sudaro 57,9 proc. (šalies vidurkis – 58,1), pensinio amžiaus gyventojai sudaro 28 proc. (šalies vidurkis – 26%). Iš 1 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad dauguma rodiklių (tūkst. gyventojų), nuo kurių priklauso socialinių paslaugų poreikis, nuolat blogėja (didėja pensinio amžiaus žmonių, neįgalųjų skaičius).

4.3. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemiantys veiksniai

Gyventojų socialinių paslaugų poreikius ir socialinių paslaugų tinklo kūrimąsi, plėtimą lemia išorės ir vidiniai veiksniai.

Išorės veiksniai. Socialinių paslaugų poreikiui ir tinklo plėtojimui įtakos turi politiniai veiksniai ir jų pokyčiai, lemiantys socialinės apsaugos politiką Lietuvoje: Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys socialinių paslaugų teikimą.

Planuojant ir organizuojant socialinių paslaugų teikimą, orientuojamasi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamas užimtumo ir socialinės politikos priemones.

Ekonominiai sunkumai lemia įvairias socialines problemas: priklausomybę nuo alkoholio, narkotikų, nedarbą ir pan. Svarbiausi uždaviniai ir toliau išlieka skurdo ir socialinės atskirties mažinimas.

Vidiniai veiksniai. Širvintų rajone nemažą gyventojų dalį sudaro pagyvenę ir seni asmenys. Palyginti su bendru rajono gyventojų skaičiumi, jie sudaro 28 procentus. Tai žmonės, kuriems reikalingos vienokios ar kitokios socialinės paslaugos.

Didelę įtaką socialinės paramos ir socialinių paslaugų poreikio augimui turi visuomenės senėjimas, negalia bei socialinė rizika.

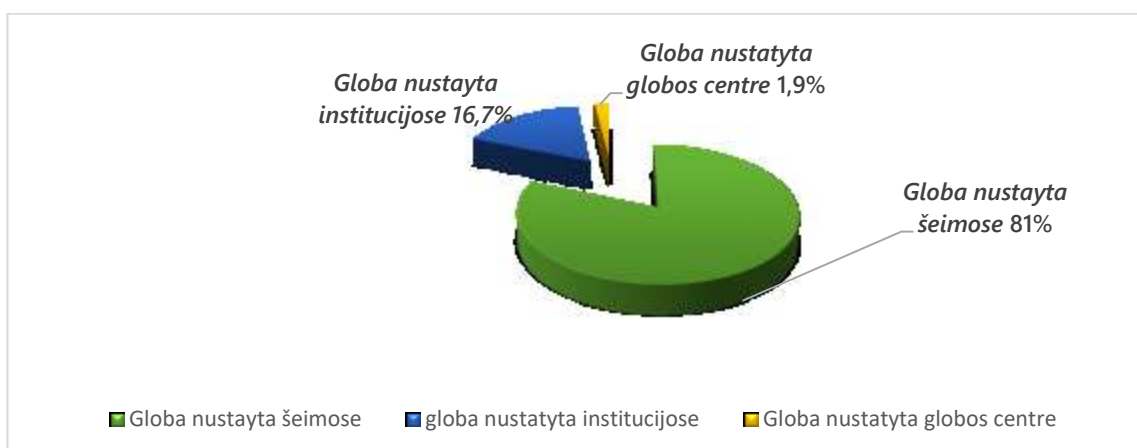
Visuomenės senėjimas. Šių žmonių socialinę grupę veikia įvairūs amžių lemiantys veiksniai: pasitraukimas iš darbinės veiklos, žemas pragyvenimo lygis, sumažėjusios galimybės savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime, sveikatos problemos, negalia, našlystė, dezorientacija greitai besikeičiančioje aplinkoje. Spartus visuomenės senėjimo procesas, ilgėjanti vidutinė gyvenimo trukmė, dėl praėjusios ekonominės krizės pablogėjusios socialinės ekonominės sąlygos lemia augantį poreikį socialinėms paslaugoms (transporto organizavimui, pagalbos į namus paslaugoms, apgyvendinimo socialinės globos įstaigose). Siekiama, kad senyvo amžiaus ir neįgalūs žmonės kaip galima ilgiau oriai gyventų jiems artimoje aplinkoje – savo namuose, todėl šios paslaugos itin reikalingos vienišiams, senyvo amžiaus asmenims. Teikiant socialines paslaugas, gerinamos ne tik senyvo amžiaus asmenų, bet ir jų vaikų (t. y. suaugusių darbingo amžiaus gyventojų) gyvenimo kokybė sudarant galimybę aktyviau dalyvauti darbinėje veikloje. Didėjant vyresnio amžiaus žmonių skaičiui ir mažėjant jų fiziniam aktyvumui, būtina ieškoti būdų, kaip padėti išvengti dėl gyventojų senėjimo kylančių problemų ir sudaryti sąlygas vyresnio amžiaus asmenims gyventi pilnavertį gyvenimą. Neįgalieji ir senyvo amžiaus asmenys yra gausiausios ir labiausiai pažeidžiamos asmenų grupės, kurioms socialinių paslaugų poreikis didėja.

Negalia. Širvintose gyvena 1301 neįgalus darbingo amžiaus asmuo, 62 neįgalūs vaikai. Tai sudaro 8,8 procento visų savivaldybės gyventojų. Asmenims, turintiems vidutinę ar sunkią negalią (ypač sunkią), reikalinga globa ar priežiūra, ką šeimos nariai ne visada gali užtikrinti, nes didžioji dalis yra darbingo arba pensinio amžiaus, kurie dėl šeimos veiklos, ekonominės padėties, fizinio bei dvasinio pervargimo ir išsekimo negali rūpintis asmeniu arba gali rūpintis tik ribotą laiką. Nemaža dalis neįgaliųjų turi kompleksinę negalią, todėl likti be priežiūros ar nuolatinės globos negali. Nesuteikus nestacionarių socialinių paslaugų, šie asmenys patenka į globos namus. Todėl neįgaliesiems asmenims didžiausias poreikis paslaugų yra pagalba į namus, dienos socialinė globa asmens namuose (integrali pagalba), dienos socialinė globa institucijoje, trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa.

Socialinė rizika. Šią sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas. Tai yra veiksmas ir aplinkybės, dėl kurių asmuo patiria ar yra pavojus patirti jiems socialinę atskirtį. Socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti vaikus stoka ir nebuvimas, vaikų (įvaikių) visapusiškas fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų neužtikrinimas, psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta, smurtas, išitraukimas ar polinkis išitraukti į nusikalstamą veiklą, piktnaudžiavimas narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiu, priklausomybė nuo azartinių lošimų, elgetavimas, valkatavimas, skurdas ir benamystė, motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas. Tai priežastys, dėl kurių jaučiamas specialiųjų psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų, atvejo vadybos paslaugų poreikis šeimoms, turinčioms įvairių problemų. Socialinę riziką patiriančiose šeimose stokojama socialinių įgūdžių auklėjant vaikus. Vaikai, augę tokiose šeimose, dažnai mėgdžioja tėvų asocialų gyvenimo būdą neturėdami tinkamo šeimos modelio pavyzdžio, todėl socialinių įgūdžių ugdymas yra viena iš itin svarbių socialinių paslaugų. 2018 m. pabaigoje rajone buvo 102 šeimos, kurioms teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, jose auga 246 vaikai, t. y., 9,7 procento visų savivaldybėje augančių vaikų skaičius.

2018 m. Širvintų rajono savivaldybėje buvo 54 be tėvų globos likę vaikai, iš jų 44 globa buvo nustatyta šeimoje, 9 vaikams globa nustatyta institucijose, 1 vaikui globa nustatyta globos centre (1 diagrama). Per 2018 metus be tėvų globos liko 5 vaikai: 4 nustatyta laikinoji globa šeimoje (3 vaikai per metus grąžinti į šeimas), 1 nustatyta nuolatinė globa, 1 buvo įvaikintas. 2 vaikai grąžinti tėvams, kuriems laikinoji globa buvo nustatyta 2017 m.

1 diagrama. Be tėvų globos likusių vaikų globos struktūra 2018 m.

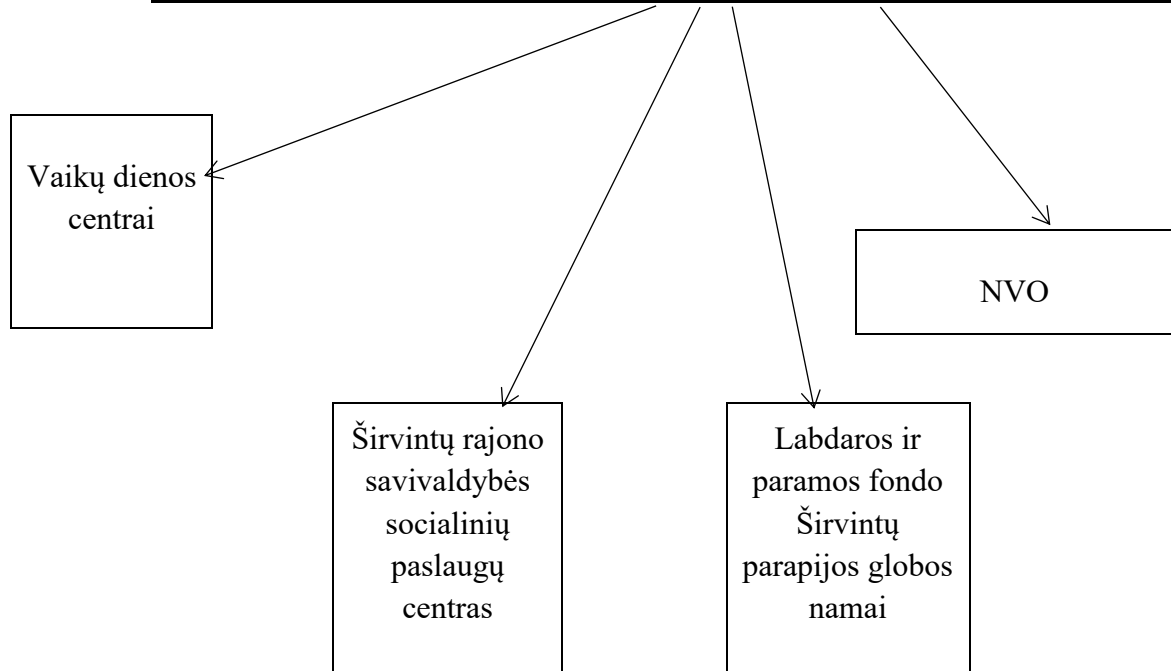
Taigi socialinės paslaugos, orientuotos į socialinių įgūdžių ugdymą ir lavinimą, socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir juose augantiems vaikams, vaikams, augantiems globos namuose, bei socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims yra labai aktualios. Taip pat rajone viena iš prioritetinių socialinių paslaugų plėtros krypčių – nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumo didinimas kaimo vietovėse.

2018 metais Širvintų mieste gyveno 5 690 (36,5 proc.) gyventojų ir 9 886 (63,5 proc.) – kaime. Socialinių paslaugų įstaigų išdėstymas yra žymiai palankesnis miesto gyventojams. Socialinių paslaugų įstaigų netolygus išdėstymas lemia paslaugų neprieinamumo problemą Širvintų rajono vietovėse, kurios yra labiau nutolusios nuo Širvintų miesto. Kaime gyvenantys potencialūs socialinių paslaugų gavėjai kartais negauna paslaugų ir dėl transporto problemų. Net ir lankomosios priežiūros darbuotojai, dirbantys seniūnijose, ne visada gali pasiekti atokiauose vietose gyvenančių asmenų, o pagalba namuose ne tik gerina senyvo amžiaus ir neįgaliųjų žmonių gyvenimo kokybę, bet ir yra ekonomiškiausia socialinių paslaugų rūšis.

Nepalankios demografinės tendencijos – gimstamumo mažėjimas, šeimos struktūros kitimas (daugėja šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų, dažniausiai – motina), visuomenės senėjimas, didėjanti jaunų žmonių emigracija lemia socialinių problemų gausėjimą, didesnį formalios ir neformalios globos poreikį, dėl kurio auga socialinių paslaugų paklausa ir socialinės apsaugos išlaidos.

Pagrindinis uždavinys skirti prioritetą nestacionarioms socialinėms paslaugoms teikti, grąžinti gebėjimą pasirūpinti savimi, suteikti pagalbą tiems, kurie negali be jos savarankiškai gyventi, tai yra, ieškoti priemonių ir efektyvių paslaugų teikimo būdų, suteikti rajono gyventojams daugiau paslaugų, sudaryti galimybę jiems gyventi pilnavertį gyvenimą asmens namuose ar institucijose. Svarbu didinti pagalbą į namus prieinamumą visose vietovėse gyvenantiems asmenims, kad asmenys kuo ilgiau galėtų gyventi jiems artimoje aplinkoje.

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS PAGRINDAI RAJONE

1 pav. Socialinės paramos skyriaus informacija

5. Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros savivaldybėje analizė

Socialinių paslaugų poreikis Širvintų rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, vis didėja. Savivaldybėje veikiantis socialinių paslaugų įstaigų tinklas, formuojantis ir koordinuojantis socialinių paslaugų pasiūlą rajono bendruomenės nariams, išplėtotas, tačiau teikiamos socialinės paslaugos ne visiškai užtikrina pakankamą socialinių paslaugų apimtį, įvairovę ir prieinamumą.

Širvintų rajono savivaldybėje didžiausias socialinių paslaugų teikėjas yra Socialinių paslaugų centras.

Širvintų rajono socialinių paslaugų įstaigos

6 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				Iš viso	Iš jų, finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Labdaros ir paramos fondo Širvintų parapijos globos namai	Bažnyčios tarybai	51	14
2.	Socialinės priežiūros centrai	2.1. Širvintų vaikų dienos centras	NVO	40	—
		2.2. Bagaslaviškio vaikų dienos centras	NVO	20	—

		2.3. Vaikų dienos centras Musninkuose „Aitvarai“	NVO	20	–
		2.4. Vaikų dienos centras „Bartkuškio vaikai“	VšĮ	30	–
		2.5. Vaikų dienos centras „Mes kartu“	NVO	15	–
3.	Bendruomeninės įstaigos	Vileikiškių bendruomenės vaikų dienos centras „Lašelis“	NVO	20	–
4.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos	4.1. Širvintų r. savivaldybės socialinių paslaugų centras:	Savivaldybės tarybai		
		4.1.1. pagalba į namus		119	119
		4.1.2. ilgalaikė ir trumpalaikė globa;		53	53
		4.1.3. dienos socialinė globa institucijoje		5	5
		4.1.4. Integrali pagalba: dienos socialinė globa asmens namuose, slauga asmens namuose;		19	–
		4.1.5. krizių padalinio paslaugos		12	12
		4.1.6. socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas; paslaugos socialinę riziką patiriančioms šeimoms		102	–
		4.1.7. Bendruomeniniai		282	–

		<i>šeimos namai (projektas – Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra Širvintų rajone)</i>			
		4.2. Širvintų rajono neįgaliųjų draugija		130	
		4.3. Širvintų rajono žmonių bendrija „Lemties bičiuliai“		25	
		4.4. Vilniaus ir Alytaus regionų Aklųjų centro Širvintų r. filialas		24	

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išdėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, vienas iš socialinių paslaugų organizavimo principų yra prieinamumas, t. y. paslaugų valdymas, skyrimas bei teikimas taip, kad būtų užtikrintas jų prieinamumas asmenims (šeimoms) kuo arčiau jų gyvenamosios vietos. Širvintų rajono socialinių paslaugų įstaigų tinklas nėra tolygiai išsidėstęs rajone, tai lemia ir socialinių paslaugų poreikio patenkinimo lygį miesto ir kaimo vietovių gyventojams. Rajono gyventojams socialinės paslaugos teikiamos ir socialinio darbo veikla vyksta 8 seniūnijose, Socialinių paslaugų centre, Socialinės paramos skyriuje, vaikų dienos centruose, globos institucijose. Visų socialinių įstaigų pagrindinis tikslas – išspręsti asmens ir jo šeimos problemas, suteikti klientui reikalingas ir kokybiškas socialines paslaugas.

Pastarųjų metų ekonominės ir socialinės permainos palietė ir daugumą mūsų rajono gyventojų. Kasdieniame darbe susiduriame su labai įvairiomis socialinėmis žmonių grupėmis ar pavieniais asmenimis, kurie gyvena žemiau skurdo ribos ar yra labai pažeidžiami. Širvintų rajone yra sukurtas socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas vaikams, pensinio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems rajono gyventojams, socialinę riziką patiriančioms šeimoms.

Socialinių paslaugų teikimas Širvintų rajono savivaldybėje nėra tolygus. Daugiau paslaugų teikiama miesto socialinės rizikos grupės asmenims, kaime paslaugų teikiama mažiau.

Širvintų rajono teritorijoje socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms teikia 10 įstaigų, iš kurių 2 teikė stacionarios globos paslaugas.

Skirstant paslaugas teikiančias organizacijas pagal pavaldumą, viena iš jų yra pavaldi Savivaldybės tarybai, viena - bažnyčios tarybai, kitos – NVO.

Siekdama gerinti socialinių paslaugų teikimą ir jų prieinamumą gyventojams, Savivaldybės taryba kasmet finansuoja daugumos organizacijų, vykdančių socialinę veiklą, programų projektus.

Pagrindinis paslaugų teikėjas rajone yra **Socialinių paslaugų centras**. Tai mišrių socialinių paslaugų biudžetinė įstaiga, teikianti skirtingų rūšių socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms vienos įstaigos bazėje. Įstaiga įsikūrusi vienoje iš pagrindinių gatvių, šalia gydymo įstaigų, patogus susisiektis. Socialinių paslaugų centre veikia 2 padaliniai: krizių ir pagalbos namuose padalinys bei socialinės globos padalinys. Socialinės paslaugos orientuotos į šias tikslines grupes: pagyvenusius asmenis ir asmenis su negalia, socialinių problemų turinčias šeimas ir jose augančius vaikus. Šios

asmenų grupės susiduria su šiomis problemomis: nesavarankiškumu, nesugebėjimu tinkamai pasirūpinti savimi, socialine izoliacija, vienatve, artimųjų nedarbu. Socialinių problemų turinčios šeimos ir asmenys susiduria su smurtu šeimoje, alkoholizmu, ilgalaikiu nedarbu, skurdu. Socialinių paslaugų centre šeimoms teikiama reikalinga pagalba krizių atvejais, dienos socialinės globos, pagalbos į namus paslaugos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, transporto ir neįgalųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis paslaugos. Kadangi Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro Socialinės globos padalinio infrastruktūra yra nusidėvėjusi, nepakankamai pritaikyta senyvo amžiaus asmenų poreikiams, 2018-2019 metais įgyvendinamas projektas, kurio metu atliekami minėto padalinio patalpoms reikalingi remonto darbai ir įsigyjama būtina įranga bei baldai. Įgyvendinus projektą, bus pagerintas socialinių paslaugų prieinamumas Širvintų rajone plėtojant socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūrą.

Tęsimas nuo 2017 m. liepos 1 d. Širvintų rajone pradėtas įgyvendinti projektas „Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra Širvintų rajone“, kurį įgyvendina Širvintų rajono savivaldybės administracija kartu su projekto partneriais: Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centru ir asociacija „Kartų namai“. Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centre įkurti **Bendruomeniniai šeimos namai**, įdarbintas koordinatorius. Bendruomeniniai šeimos namai atlieka projekto koordinavimo, tarpininkavimo, organizavimo, viešinimo funkcijas, potencialios tikslinės grupės informavimą, konsultavimą apie kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, tikslinių grupių informavimą apie kitas aktualias savivaldybėje teikiamas paslaugas, vykdomas programas.

Asociacija „Kartų namai“ teikia šeimoms šias nemokamas paslaugas:

1. Pozityvios ir prierašios tėvystės mokymai (teoriniai ir praktiniai užsiėmimai grupėse, seminarai, edukaciniai užsiėmimai, šeimos klubai, skirti tėvų ir vaikų santykių tobulinimui, tarpusavio ryšiui sukurti).
2. Psichosocialinė pagalba (individualios ir grupinės konsultacijos, šokio judesio terapija).
3. Mediacijos paslaugos (konflikto sprendimas dalyvaujant trečiam asmeniui. Ginčų sprendimo būdas taikomas įvairaus tipo neteisiniams ginčams spręsti)
4. Vaikų priežiūra (tėveliai mokosi, o vaikai saugūs ir užsiėmę. Paslauga suteikiama projekto dalyviams užsiėmimų metu (vaikams nuo 3 metų iki kol eis į bendrojo lavinimo mokyklą).
5. Pavėžėjimas (paslauga skirta tiems, kam sudėtinga atvykti į vietas, kuriose rengiami mokymai).

Nuo 2018 m. sausio 1 d. Socialinių paslaugų centras vykdo ir globos centro funkcijas (Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. 1-272 „Dėl budinčio globotojo ir globos centro veiklos organizavimo Širvintų rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“). Globos centro sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas. Tai socialinių paslaugų įstaiga, kuri, įgyvendindama vaiko globėjo (rūpintojo) teises ir pareigas, pagal tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį perduoda likusį be tėvų globos vaiką, socialinę riziką patiriantį vaiką prižiūrėti budinčiam globotojui, teikia ir organizuoja socialines paslaugas bei kitą pagalbą pagal poreikį vaikui ir budinčiam globotojui, taip pat kitokią pagalbą vaiko tėvams siekiant grąžinti vaiką į šeimą. Vaiko priežiūra budinčio globotojo šeimoje organizuojama siekiant užtikrinti likusio be tėvų globos vaiko teisių ir įstatymų ginamų interesų įgyvendinimą ir apsaugą, suteikiant vaikui tokias artimiausias šeimos gyvenimui sąlygas, kokių reikia jo fizinei, protinei, dvasinei, dorovinei bei socialinei raidai. Siekiama užtikrinti darnią aplinką ir sąlygas vaikui augti šeimoje.

Nuo 2018 liepos 1 d. Socialinių paslaugų centre vykdomos atvejo vadybos funkcijos (Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 9-536 „Dėl socialinių paslaugų įstaigų, vykdančių atvejo vadybos funkcijas, sąrašo patvirtinimo“). Socialinės apsaugos ir darbo ministerija atvejo vadybos sąvoką apibrėžia kaip atvejo vadybininko koordinuojamos kompleksinės pagalbos vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą organizavimas bei teikimas siekiant jiems padėti įveikti iškilusius socialinius sunkumus, kurių sėkmingas sprendimas sudarytų prielaidas išvengti galimų vaiko teisių pažeidimų ir sudarytų sąlygas savarankiškai užtikrinti vaiko teises bei teisėtus interesus.

Pagrindinės atvejo vadybininko funkcijos:

1. Formuoti ir stiprinti šeimos gebėjimus naudotis egzistuojančia pagalbos sistema, savarankiškai spręsti kylančias problemas.
2. Kartu su šeima vertinti šeimos ir kiekvieno šeimos nario situaciją, individualios pagalbos poreikius, socialinės rizikos lygį šeimoje bei numatyti galimus pagalbos būdus.
3. Telkti pagalbos teikėjus planuojant ir teikiant šeimai pagalbą ir inicijuoti bendrus atvejo aptarimus su vaiko teisių apsaugos specialistais, kitų institucijų ar organizacijų atstovais.
4. Tarpininkauti tarp šeimos ir kitų specialistų ar organizacijų padedant šeimai gauti pagalbą.
5. Organizuoti ir koordinuoti pagalbos šeimai plano įgyvendinimą.
6. Kartu su kitų institucijų ar organizacijų atstovais atlikti pagalbos plano šeimai peržiūras, pagalbos šeimai plano įgyvendinimo stebėseną ir pagalbos šeimai efektyvumo įvertinimą.
7. Koordinuoti socialinę pagalbą šeimai teikiančių socialinių darbuotojų veiklą (reguliariai organizuoti bendrus pasitarimus, telkti bendrą komandą).

Labdaros ir paramos fondo Širvintų parapijos globos namai teikia ilgalaikės socialinės globos paslaugas pagyvenusiems ir negalią turintiems asmenims (Savivaldybė šias paslaugas perka). Globos namuose gali gyventi 51 asmuo.

Savivaldybės administracijos **Socialinės paramos skyrius** atlieka socialinių paslaugų administravimo funkcijas ir teikia bendrąsias socialines paslaugas (bendravimo, konsultavimo, atstovavimo, maitinimo organizavimo, specialiųjų poreikių lygio nustatymo, būsto ir aplinkos pritaikymo paslaugas).

Socialines paslaugas teikia ir neįgaliosios jungiančios nevyriausybinių organizacijos. Siekdama pasirūpinti neįgaliais gyventojais ne tik didžiuosiuose miestuose, bet ir tolimiausiuose šalies kampeliuose, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nuo 2012 metų Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimo tvarką ir projektų įgyvendinimo organizavimą perdavė savivaldybėms, kurios organizuoja projektų atranką, finansuoja projektus, koordinuoja projektų įgyvendinimą. Valstybės biudžeto lėšos tolygiai paskirstomos savivaldybėms atsižvelgiant į konkrečioje savivaldybėje gyvenančių neįgaliųjų skaičių. Taip siekiama sudaryti neįgaliesiems sąlygas gauti paslaugas kuo arčiau gyvenamosios vietos, skatinami paslaugų teikėjai būti aktyviais ir bendrauti su savivaldybėmis.

Projektine veikla užsiima trys neįgaliųjų organizacijos – Širvintų rajono neįgaliųjų draugija, Širvintų rajono žmonių bendrija „Lemties bičiuliai“, VšĮ Vilniaus ir Alytaus regionų aklųjų centro Širvintų rajono filialas.

Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektams finansuoti skirtos lėšos

7 lentelė

	2018 m.			2019 m.		
	Skirta viso (Eur)	Iš jų:		Skirta	Iš jų	
		Valstyb. biudž. (Eur)	Saviv. biudž. (Eur)		Valstyb. biudž. (Eur)	Saviv. biudž. (Eur)
VšĮ Vilniaus ir Alytaus regionų aklųjų centras	2 050	1 704	346	2 500	2 083	417
Širvintų rajono žmonių bendrija „Lemties bičiuliai“	7 650	6 382	1 268	-	-	-
Širvintų rajono neįgaliųjų draugija	17 560	14 627	2 933	28 778	23 982	4 796
Iš viso	27 260	22 713	4 547	31 278	26 065	5 213

Širvintų rajono neįgaliųjų draugija, įkurta 1998 metais, šiuo metu vienija apie 539 narius, turinčius įvairią negalią. Širvintų rajono neįgaliųjų draugija teikia informavimo, konsultavimo, atstovavimo, dienos užimtumo, sociokultūrinės, asmens higienos, skalbimo, fizioterapijos, transporto, asmeninio asistento paslaugas.

Širvintų rajono žmonių bendrija „Lemties bičiuliai“, vienijanti 25 bendrijos narius, teikia informavimo, konsultavimo, atstovavimo, dienos užimtumo, sociokultūrinės, socialinių įgūdžių formavimo ir palaikymo paslaugas.

VšĮ Vilniaus ir Alytaus regionų aklujų centro Širvintų rajono filialas, vienijantis 33 narius, teikia informavimo, konsultavimo, atstovavimo, asmeninio asistento ir pagalbą neįgaliųjų šeimoms nariams

Savivaldybės seniūnijose ir mieste aktyviai veikia **vaikų dienos centrai socialinę riziką patiriantiems vaikams**.

Vaikų dienos centrų finansavimas pagrįstas projektine veikla, kurios rėmėjai yra Širvintų rajono savivaldybė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, privatūs asmenys ir kt. Šiose įstaigose teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, sociokultūrinės paslaugos, asmens higienos ugdymas ir palaikymas, maitinimo organizavimo paslaugos, vyksta individualus darbas su vaikais, tėvais ir kitais šeimos nariais.

Pažymėtina, kad minimos paslaugas teikiančios įstaigos yra įsikūrusios rajono centre, išskyrus vaikų dienos centrus, kurių 4 iš 5 veikia seniūnijose.

Plėtojant socialinių paslaugų infrastruktūrą, naudinga būtų steigti vaikų dienos centrus kiekvienoje seniūnijoje. Tai padėtų aktyvinti prevencinį darbą su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis vietose neatskiriant vaikų nuo tėvų.

Be aukščiau išvardintų socialinių paslaugų įstaigų, socialinės paslaugos teikiamos ir kitose savivaldybės švietimo, sveikatos, NVO įstaigose, kurių pagrindinė veikla nėra socialinių paslaugų teikimas.

Švietimo įstaigose dirbantys socialiniai pedagogai rūpinasi vaikais, nelankančiais mokyklos, kurie dažniausiai yra iš šeimų patiriančių socialinę riziką.

Daugumos Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų infrastruktūra yra gera, pastatai atitinka higienos normas, saugumo ir technikos reikalavimus. Įstaigų patalpos pritaikytos neįgalių žmonių poreikiams, dėl to neįgalieji gali aktyviau dalyvauti bendruomenės gyvenime. Šios įstaigos nuolat dalyvauja projektinėje veikloje ir ieško finansavimo galimybių gerinti įstaigų materialinę bazę.

Širvintų rajono savivaldybė perka senelių ir neįgaliųjų globos paslaugas, psichoneurologinio pobūdžio globos namų paslaugas, vaikų stacionarios globos paslaugas, nes rajone nėra infrastruktūros, teikiančios šias paslaugas.

Dideli atstumai tarp Širvintų miesto bei savivaldybės seniūnijų gyvenviečių ir kaimų lemia, kad socialinės paslaugos ir informacija apie jas vis dar nepakankamai pasiekiami atokiau gyvenantiems savivaldybės gyventojams.

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

8 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius pagal socialinių paslaugų poreikį		1000 gyventojų tenka vietų	Iš jų finansuoja Savivaldybė
		įvertintas	nepatenkintas		
1	2	3	4	5	6
1.	Ilgalaikė socialinė globa	95	-	6,1	57
2.	Trumpalaikė socialinė globa	7	-	0,4	7
3.	Dienos socialinė globa	5	-	0,3	5
4.	Dienos socialinė globa asmens namuose	19	-	1,2	-
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	-	-	-	-

6.	Pagalba į namus	119	-	7,6	119
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje	10	-	0,6	10
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	102 šeimos	-	6,6	-
9.	Laikinas apnakvindinimas	5	-	0,3	5
10.	Kitos socialinės priežiūros paslaugos	7	-	-	-
11.	Bendrosios socialinės paslaugos	Socialinių paslaugų poreikis nevertinamas	Visiškai patenkinamas		

*Lentelė užpildyta pagal Socialinių paslaugų kataloge žmonių socialinėms grupėms numatytas socialinių paslaugų rūšis.

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Socialinių paslaugų poreikis Savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, vis didėja. Veikiantis socialinių paslaugų įstaigų tinklas, formuojantis ir koordinuojantis socialinių paslaugų pasiūlą rajono bendruomenės nariams, geras, tačiau dar nėra pakankamai išplėtotas, kad užtikrintų pakankamą socialinių paslaugų apimtį, įvairovę ir prieinamumą. Vienos socialinės visuomenės grupės (pvz. stacionarios ilgalaikės ar trumpalaikės socialinės globos gavėjai) turi galimybę gauti jiems būtinas socialines paslaugas, tuo tarpu kitoms pažeidžiamoms visuomenės grupėms (suaugę socialinės rizikos asmenys) socialinių paslaugų nepakanka.

Savivaldybėje pagrindiniai socialinių paslaugų gavėjai yra: senyvo amžiaus asmenys, asmenys, turintys negalią, socialinę riziką patiriančios šeimos ir jose augantys vaikai, likę be tėvų globos vaikai, kiti asmenys, turintys socialinių problemų.

Pagyvenusiems ir neįgaliems žmonėms dažniausia paslauga yra pagalba į namus. Širvintų rajone šią paslaugą gauna 119 rajono gyventojų.

Širvintų rajone yra 104 vietos stacionarioms socialinės globos paslaugoms teikti, iš kurių 51 vietą galima pirkti iš Labdaros ir paramos fondo Širvintų parapijos globos namų, kitos 53 vietos yra Socialinių paslaugų centre, kur teikiamos ilgalaikės ir trumpalaikės globos paslaugos. Nuo 2018 metų vidurio dėl vykstančių remontų darbų Socialinių paslaugų centre susidarė laukiančiųjų eilė dėl ilgalaikės ar trumpalaikės globos, tačiau tikimasi, kad po projekto įgyvendinimo atliktų darbų tiek vietų skaičius, tiek pritaikytos patalpos visiškai tenkins ilgalaikės ir trumpalaikės stacionarios globos poreikius ir klientų lūkesčius.

Atskiroms tikslinėms žmonių grupėms, vadovaujantis Širvintų rajono tarybos 2010-09-15 sprendimu Nr. 1-49 patvirtintu Transporto paslaugų skyrimo ir teikimo tvarkos aprašu, Socialinių paslaugų centre yra teikiama transporto paslauga. Šia paslauga naudojasi visi norintys ją gauti. 2018 metais transporto paslaugomis pasinaudota 818 kartų.

Neįgalieji aprūpinami techninės pagalbos priemonėmis. Per 2018 m. 142 asmenys aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis. Vis dėlto dėl atskirų techninės pagalbos priemonių trūkumo (pavyzdžiui, čiužiniai praguloms išvengti) ne visų poreikiai buvo patenkinti.

Socialinės priežiūros paslaugomis 2018 metais naudojosi 102 socialinę riziką patiriančios šeimos ir 246 jose augantys vaikai. Socialines paslaugas šioms šeimoms teikia Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai, darbui su šeimomis. Širvintų rajono socialinių paslaugų centre 2018 metais dirbo 9 socialiniai darbuotojai. Vienam darbuotojui 2018 metais teko vidutiniškai 10 šeimų. Socialiniai darbuotojai šeimoms teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas, siekdami skatinti ir prirėmus atkurti jų savarankiškumą atliekant įvairias asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime reikalingas funkcijas (pagalba tvarkant pinigų apskaitą,

mokant mokesčius, prižiūrint ir auklėjant vaikus). Šeimos yra informuojamos socialinės paramos, gydymo nuo priklausomybės ligų klausimais. Šeimose turinčiose socialinių problemų augantys vaikai dažnai patiria skurdą, tėvų nepriežiūrą, todėl šioms šeimoms socialinės išmokos ar dalis jų mokamos alternatyvia forma, pvz. pervedant pinigus socialinę kortelę. Tokiu būdu siekiama užtikrinti vaiko poreikių tenkinimą šeimoje.

Kol kas išlieka didelis nestacionarių socialinių paslaugų poreikis socialinę riziką patirenčioms šeimoms ir jose augantiems vaikams. Tokio pobūdžio įstaigų paslaugos yra prevencinė priemonė įvairioms šeimos socialinėms problemoms kilti, todėl vaikų dienos centrų paslaugos turėtų būti prieinamos ne tik socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams.

Savivaldybės institucijų (Socialinės paramos skyriaus, seniūnijų, Socialinių paslaugų centro), nevyriausybinių organizacijų, teikiančių rajono gyventojams socialines paslaugas, pastangomis tenkinami rajono gyventojų poreikiai bendrosioms socialinėms paslaugoms: jie gauna reikiamą informaciją, teikiamos tarpininkavimo, atstovavimo, konsultavimo paslaugos. Įstaigose teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo, pagalbos namuose, transporto, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir kitos socialinės paslaugos.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje

Socialines paslaugas teikia socialiniai darbuotojai, socialinių darbuotojų padėjėjai, kiti specialistai. Širvintų rajone socialiniai darbuotojai, jų padėjėjai dirba ne tik socialinės apsaugos sistemos įstaigose, bet ir Savivaldybės administracijos struktūriniuose padaliniuose, sveikatos įstaigose.

Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius

9 lentelė

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
		Iš viso	Iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:	17	11	25
1.1.	Socialinių paslaugų centre	17	11	25
2.	Savivaldybės administracijoje	5	–	–
3.	Sveikatos priežiūros įstaigose	1	–	–
	Iš viso	24	11	25

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Įgyvendinant ankstesnių metų rajono socialinių paslaugų planą, dauguma priemonių, užtikrinančių kokybiškų socialinių ir kitų paslaugų teikimą įvairioms savivaldybės gyventojų grupėms, buvo vykdomos.

Skatinant nevyriausybinių (nevalstybinių) organizacijų, teikiančių socialines paslaugas savivaldybės gyventojams, veiklą, iniciatyvą, atsakomybę ir partnerystę, buvo finansuoti NVO socialiniai projektai, bendradarbiauta su NVO teikiant paslaugas.

Plėtotos profesinės kompetencijos, kelta darbuotojų motyvacija. Rajono socialiniai darbuotojai pagal finansines galimybes dalyvavo respublikiniuose mokymuose, konferencijose, kituose mokymuose, tobulino savo žinias. Informacija apie rajone atliekamą socialinį darbą buvo skelbta Savivaldybės interneto puslapyje, vietinėje spaudoje.

III. UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

2019 metų prioritetai:

1. Socialinės priežiūros paslaugų teikimas bei teikiamų paslaugų kokybės gerinimas socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams.
2. Pagalbos į namus paslaugų teikimas pagyvenusiems bei neįgaliesiems asmenims.
3. Ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos užtikrinimas. 2019 m. numatoma užbaigti socialinių paslaugų prieinamumo Širvintų rajone plėtojant socialinių paslaugų senyvo amžiaus asmenims projekto darbus (P. Cvirkos g.13, Širvintos) Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro socialinės globos padalinyje.
4. Dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose teikimas.
5. Bendruomeninių šeimos namų funkcijų atlikimas.
6. Globos centro funkcijų atlikimas.

Prioritetinės socialinės grupės:

1. Socialinę riziką patiriančioms šeimos ir vaikai.
2. Asmenys su proto negalia, senyvo amžiaus asmenys bei neįgalieji.
3. Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys.
4. Tėvų globos netekę vaikai.

10. Priemonių planas

10 lentelė

1 tikslas: Suteikti pagalbą Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) dėl amžiaus, negalios, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturintiems, neįgijusiems arba praradusiems gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu, sudaryti jiems sąlygas ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, padėti įveikti socialinę atskirtį, pagal poreikį plėsti socialinių paslaugų tinklą Širvintų rajono savivaldybėje.				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos tūkst. eurai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
Užtikrinti socialiai pažeistų asmenų galimybes ir gebėjimus	Teikti pagalbos į namus paslaugas	153,5 (SB)	Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų centras	Pagalbos į namus paslaugas gaus apie 110 rajono gyventojų
	Teikti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinę riziką patiriančioms šeimoms	187,8 (VB)	Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų centras	Paslaugas gaus 90 Socialinę riziką patiriančių šeimų ir 220 jose augančių vaikų
	Teikti specialaus transporto paslaugą neįgaliesiems,	20,5 (SB)	Socialinių paslaugų centras	Specialaus transporto paslauga pasinaudos apie 332 asmenys

	pagyvenusiems ir kt. asmenims			
	Laikino apnakvindinimo, krizių įveikimo bei socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos krizių ištiktoms šeimoms	–	Socialinių paslaugų centras	Laikinojo apnakvindinimo paslaugos bus teikiamos 5 socialinę riziką patiriantiems asmenims (šeimoms), krizių įveikimo – 5 krizių ištiktiems asmenims (šeimoms)
	Teikti dienos socialinę globą institucijoje suaugusiems asmenims su negalia	-	Socialinių paslaugų centras	Dienos socialinę globą institucijoje gaus 5 asmenys
	Teikti integralios socialinės globos ir slaugos paslaugas asmens namuose	18,4 (AP) 9,6 (ES) 54,2 (SB)	Socialinių paslaugų centras	Integralios socialinės globos ir slaugos paslaugas asmens namuose gaus 20 asmenų
	Teikti trumpalaikės ir ilgalaikės stacionarios socialinės globos paslaugas	134,0 (SB) 50,0 (VB)	Socialinių paslaugų centras	Ilgalaikės ir trumpalaikės globos paslaugas gaus 53 asmenys
	Mokėti pagalbos pinigų priežiūros reikalaujantiems asmenims	1,0 (SB)	Socialinių paslaugų centras	Pagalbos pinigų gaus 2 asmenys
	Vykdyti globėjų (rūpintojų) ir tėvių paieškos, rengimo, atrankos, konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugų teikimą	3,2 (SB)	Socialinių paslaugų centras	Pagal poreikį
	Vykdyti globos centro funkcijas	20,3 (SB) 13,9 (ES)	Socialinių paslaugų centras	Bus užtikrinta kompleksinė pagalba globojamiems vaikams ir

				budintiems globotojams
	Vykdyti Bendruomeninių šeimos namų funkcijas	62,8 (ES)	Socialinių paslaugų centras	Bus užtikrintas kompleksinių paslaugų šeimai teikimas
	Organizuoti asmenims, negaunantiems pajamų, nemokamą maitinimą	1,0 (SB)	Savivaldybės administracija	Nemokamą maitinimą gaus 5 asmenys
	Organizuoti socialinių išmokų mokėjimą alternatyvia forma	–	Savivaldybės administracija	Išmokas alternatyvia forma gaus 88 šeimos ir 20 vienu gyvenančių asmenų
	Pirkti stacionarios ilgalaikės socialinės globos paslaugas iš Širvintų parapijos globos namų	35,0 (SB, VB)	Savivaldybės administracija	Bus perkamos stacionarios ilgalaikės socialinės globos paslaugos 14 asmenų
	Pirkti vaikų stacionarios socialinės globos paslaugas ir stacionarios socialinės globos paslaugas psichoneurologinio pobūdžio socialinės globos namuose	100 (SB, VB)	Savivaldybės administracija	Bus perkamos vaikų stacionarios globos paslaugos 9 vaikams
	Pirkti lavonų pervežimo paslaugas	1,3 (SB)	Savivaldybės administracija	Bus perkamos stacionarios socialinės globos paslaugos 16 asmenų
	Remti vaikų dienos centrų ir nevyriausybinių organizacijų veiklą	25,0 (SB)	Nevyriausybinių organizacijos	Pagal poreikį
	Teikti pagalbą nustatant globą	–	Savivaldybės administracija	Paslaugas planuojama teikti vaikams bei neįgaliesiems
				Pagal poreikį

Skatinti nevyriausybinių (nevalstybinių) organizacijų veiklą, iniciatyvą, atsakomybę ir partnerystę teikiant socialines paslaugas savivaldybės gyventojams	Bendradarbiauti su nevyriausybiniomis organizacijomis teikiant socialines paslaugas	–	Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų centras	1. Pagerės socialinių paslaugų kokybė 2. Pagerės informacijos apie socialines paslaugas perdavimas
Mažinti socialinę atskirtį, rūpintis neįgaliųjų socialine integracija į visuomenę	Finansuoti socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus Aprūpinti neįgaliuosius techninės pagalbos priemonėmis Pritaikyti būstą ir aplinką neįgaliųjų poreikiams	31,3 (VB, SB) – 16,4 (SB)	Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Savivaldybės administracija Socialinių paslaugų centras Savivaldybės administracija	Paslaugas gaus 151 neįgalieji ir jų 5 šeimos nariai Apie 132 asmenis aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis Bus atlikti būsto ir aplinkos pritaikymo darbai 2 neįgaliesiems asmenims
2 tikslas: Užkirsti kelią asmenų (šeimų), bendruomenės socialinėms problemoms kilti ir užtikrinti visuomenės socialinį saugumą				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos	Atsakingi vykdytojai	Atsakingi vykdytojai
Vykdyti socialinių problemų prevenciją	Teikti informaciją gyventojams apie socialines paslaugas įvairiose sklaidos priemonėse Plėsti ir stiprinti socialinę priežiūrą ir kitas socialines paslaugas socialinę riziką	– –	Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų centras, nevyriausybinių organizacijos Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų centras, nevyriausybinių organizacijos	Gyventojai nuolat gaus reikiamą informaciją apie socialines paslaugas Sumažės socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų bei socialinę riziką patiriančių

	patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams bei socialinės rizikos asmenims			suaugusių asmenų skaičius, socialinę riziką patiriantys asmenys gaus reikiamą pagalbą
3 tikslas: Siekti teikiamų socialinių paslaugų kokybės gerinimo ir paslaugų prieinamumo didinimo				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos	Atsakingi vykdytojai	Atsakingi vykdytojai
Užtikrinti socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kvalifikacijos kėlimą	Dalyvavimas mokymuose, seminaruose socialinių paslaugų teikimo klausimais Galimybių kelti kvalifikaciją užtikrinimas	– –	Įstaigų vadovai Įstaigų vadovai	Darbuotojai kels kvalifikaciją (rodiklis – kvalifikaciją kėlusiu darbuotojų skaičius). Įstaigų vadovai, organizuodami darbus ir siekdami paslaugų kokybės, sudarys sąlygas darbuotojams dalyvauti mokymuose.
Tęsti bendros piniginės socialinės paramos ir socialinių paslaugų gavėjų duomenų bazės pildymą	Nuolatinis duomenų atnaujinimas bei tikslinimas bendroje socialinės paramos informacinėje sistemoje	–	Socialinės paramos skyrius, Socialinių paslaugų centras	Bus nuolat papildomi ir atnaujinami SPIS duomenys.

11. 2018 m. regioninių socialinių paslaugų poreikis

11 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaigos	Mastas (asmenų sk.)
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa likusiems be tėvų globos vaikams	NVNG „Vilniaus SOS vaikų kaimas“ Vilniaus Antakalnio vaikų globos namai BĮ Vilniaus miesto vaikų ir jaunimo pensionas	3 - 1

		Ukmergės globos centras	2
		Pabradės socialinės globos namai	1
2.	Trumpalaikė socialinė globa likusiems be tėvų globos vaikams	VŠĮ „Vaikų ir paauglių socialinis centras“	1
3.	Ilgalaikė socialinė globa suaugusiems	Psichoneurologinio pobūdžio socialiniai globos namai	16

Socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys – tai darbingo amžiaus asmenys, esantys socialiai atskirti dėl to, kad elgetauja, valkatauja, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomi nuo azartinių lošimų, yra įsitraukę ar linkę įsitraukti į nusikalstamą veiklą, yra patyrę ar kuriems kyla pavojus patirti psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, smurtą šeimoje ir yra iš dalies ar visiškai netekę gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.

Nepalankios demografinės tendencijos – gimstamumo mažėjimas, šeimos struktūros kitimas (daugėja šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų, dažniausiai – motina), visuomenės senėjimas, aukštas nedarbo lygis, didėjanti jaunų žmonių emigracija dažniausiai lemia socialinių problemų gausėjimą, todėl auga socialinės apsaugos išlaidos ir socialinių paslaugų poreikis. Socialinių paslaugų tinklo aprėptis ir paslaugų įvairovė nėra pakankama.

IV. FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

12 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas		Pagal planines išlaidas
		2017	2018	2019
1	2	3	4	5
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Eur	470,5	576,9	656,2
1.1.	Palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	2,6	2,8	3,0
2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Eur	415,9	483,7	546,2
	Iš jų:			
2.1.	Socialinę riziką patiriančių šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	98,4	132,3	187,8
2.2.	Asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	127,7	168,3	175,6
2.3.	Vaikų globos (rūpybos) išmokoms	95,1	88,4	88,4
2.4.	Globos (rūpybos) tikslinis priedas	94,7	94,4	94,4
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Eur	35,4	78,5	90,1

4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Eur	140,9	179,6	180
5.	Kitos lėšos, tūkst. Eur	–	–	-
	Iš viso, tūkst. Eur	1 062,7	1 318,7	1 472,5

12.1 Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo Širvintų rajono savivaldybėje finansavimo šaltinis – Savivaldybės biudžeto lėšos. Nuo 2007 m. skiriama valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija Savivaldybės biudžetui asmenims su sunkia negalia paslaugoms teikti ir socialinę riziką patiriančių šeimų priežiūrai organizuoti. Socialinės globos įstaigose dalis paslaugų finansavimo kaštų dengiama paslaugų gavėjų mokesčiu už paslaugas.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai

13 lentelė

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos, tūkst. Eur	
		praėję metai	planiniai metai
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	180	135
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	298,3	285,1
	Iš jų:		
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	298,3	285,1
2.2.	Įstaigoms, sudariusioms lėšų kompensavimo sutartis su regioninių socialinių paslaugų įstaigomis	–	-
3.	Nevyriausybinių organizacijų rėmimas	29,8	25
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	179,6	180
5.	Iš viso	687,7	625,7

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai 2019 m.

Augant socialinių paslaugų gavėjų, ypač senyvo amžiaus asmenų ir asmenų su negalia, skaičiui, siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo, būtina investuoti į specialistų kvalifikacijos kėlimą.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytu priemonių finansavimu

Per ateinančius trejus metus Širvintų rajono savivaldybėje sėkmingai plėtojant socialinių paslaugų sistemą, tikimasi, jog prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės gaus jų poreikius visiškai tenkinančias bei geros kokybės socialines paslaugas.

15.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

Šiuo metu Širvintų rajono savivaldybėje teikiamos šios socialinės paslaugos:

1. Bendrosios socialinės paslaugos:

- informavimo;
- konsultavimo;
- tarpininkavimo ir atstovavimo;
- maitinimo organizavimo;
- aprūpinimo kompensacine technika;

- transporto organizavimo;
- sociokultūrinės;
- asmens higienos ir priežiūros organizavimo.

2. Specialiosios socialinės paslaugos:

- pagalba į namus;
- socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas;
- trumpalaikė socialinė globa;
- ilgalaikė socialinė globa;
- dienos socialinė globa institucijoje;
- dienos socialinė globa asmens namuose;
- laikinas apnakvindinimas;
- intensyvi krizių įveikimo pagalba.

Socialinės paslaugos visoms žmonių socialinėms grupės organizuojamos atliekant poreikių įvertinimą pagal nustatytą tvarką.

V. PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija

Širvintų rajono savivaldybės ateinančių trejų metų socialinių paslaugų plėtros vizija – didinti socialinių paslaugų prieinamumą ir užtikrinti kokybiškas socialines paslaugas visiems savivaldybės gyventojams pagal jiems nustatytą poreikį. Išplėtotas socialinių paslaugų tinklas tenkins visų bendruomenės narių socialinių paslaugų poreikį, sumažės savirealizacijos, savipagalbos, socialinės atskirties ir užimtumo problemos. Didėjanti socialinių darbuotojų darbo patirtis ir kompetencija pagerins teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

Siekiant gerinti socialinių paslaugų kokybę ir efektyvumą, būtina nuolat plėtoti tarpžinybinį bendradarbiavimą tarp socialines paslaugas teikiančių įstaigų socialinių darbuotojų, seniūnijų socialinių darbuotojų, bendruomenių narių, švietimo, gydymo įstaigų.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Širvintų rajono savivaldybėje per ateinančius trejus metus prognozuojama teikti nestacionarias socialines paslaugas, integralios pagalbos teikimą, užtikrinti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų teikimą, gerinti jau teikiamų socialinių paslaugų kokybę. 2019 metais bus orientuojamasi į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes: socialinę riziką patiriančias šeimas ir vaikus, asmenis su negalia, senyvo amžiaus asmenis, vaikus, netekusius tėvų globos, socialinę riziką patiriančius suaugusius asmenis.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Numatyti trejų metų biudžetą yra sudėtinga, todėl pateikiamos siektinos lėšos, kurias kasmet privalu tikslinti. Atsižvelgiant į Savivaldybės biudžeto galimybes, per ateinančius trejus metus numatoma išlaikyti tolygią Savivaldybės biudžeto dalį, skiriamą socialinėms paslaugoms.

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Numatoma kooperuoti ir reikiamai naudoti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Savivaldybės biudžeto, socialinių paslaugų įstaigų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kt. finansavimo šaltinių lėšas, remti nevyriausybinę organizacijų, prisidedančių prie socialinių paslaugų plėtros, iniciatyvas.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

14 lentelė

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Planuojama ir toliau finansuoti asmenų stacionarios socialinės globos paslaugas psichoneurologinio pobūdžio socialinės globos namuose pagal sudarytas ilgalaikės socialinės globos kompensavimo sutartis	16
Pagal galimybes skirti ilgalaikės socialinės globos paslaugas naujai besikreipiantiems asmenims, kuriems pagal socialinių paslaugų poreikio vertinimą jos priklauso	2

VI. PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą įgyvendina Socialinės paramos skyrius kartu su kitais Savivaldybės administracijos padaliniais, socialines paslaugas teikiančiomis įstaigomis bei organizacijomis.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Širvintų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas bus vertinamas baigiantis kalendoriniams metams kartu su socialinių paslaugų įstaigų vadovais, nevyriausybinių organizacijų atstovais. Vertinimo metu bus aptariamos iškilusios kliūtys planui įgyvendinti, laukiamiems rezultatams pasiekti, bus ieškoma būdų kliūtims šalinti. Įvertinus atliktus darbus, bus remiamasi jų rezultatais planuojant socialines paslaugas kitiems metams. Vykdoma plano priežiūra bus derinama su Savivaldybės strateginiu veiklos planu.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Pasiekti rezultatai, įgyvendinti tikslai ir uždaviniai bus analizuojami ir tikslinami pasitarimuose, bendruose susirinkimuose bendradarbiaujant su socialinių paslaugų įstaigų vadovais ir darbuotojais, nevyriausybinių organizacijų atstovais.

Vertinant planą, bus analizuojama, ar pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai. Jei jie nepasiekti, – kokie veiksniai galėjo turėti reikšmės rezultatams. Bus numatomos priemonės juos pašalinti ar sumažinti. Planas bus tikslinamas pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos įgyvendinant socialinių paslaugų planą bei siekiant jo tikslų. Bus stebima, ar tenkinamas socialinių paslaugų poreikis įvairių socialinių grupių asmenims, ar visos plane numatytos priemonės įgyvendintos.

Planas gali būti tikslinamas pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos planui įgyvendinti ir tikslams pasiekti.